

ДО 75-РІЧЧЯ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО, ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА КОСТЯНТИНА КОСТЯНТИНОВИЧА ВАСИЛЬЄВА



Уся наукова, педагогічна та громадська діяльність проф. Васильєва пройшла в Україні, а народився він у Ризі (Латвія) 25 лютого 1951 р. Його батько, Костянтин Георгійович Васильєв (1919–2015), працював тоді лікарем, а мати, Ніна Іванівна Васильєва (1921–1999), мала вищу юридичну освіту. У 1965 р. сім'я переїжджає до України у зв'язку з обранням К. Г. Васильєва завідувачем кафедри епідеміології Одеського медичного інституту (нині Одеський національний медичний університет). В Одесі К. К. Васильєв здобув середню освіту і в 1968 р. вступив до місцевого медичного інституту. Його вчителями були анатом проф. Ф. А. Волинський (1890–1970), мікробіолог проф. С. М. Мінервін (1888–1971), терапевт академік М. О. Ясиновський (1899–1972), інфекціоніст проф. Л. К. Коровицький (1890–1976) та ін. У 1970 р. студент Васильєв брав участь у боротьбі з епідемією холери в Одесі, працюючи у спеціалізованій бактеріологічній лабораторії. Диплом лікаря отримав у 1974 р.; інтернатуру пройшов з інфекційних хвороб на базі Одеської міської клінічної інфекційної лікарні, де працював по січень 1984 р.

1981 р. К. К. Васильєв захистив кандидатську дисертацію; у січні 1984 р. став асистентом, а в 1990 р. – старшим викладачем кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я (завідувач проф. О. М. Голяченко) Тернопільського медичного інституту (тепер Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського). Спочатку він викладав на курсі медичної статистики, створеному при кафедрі. З 1984 по 1993 рік свідоцтво про проходження вдосконалення на цьому курсі медичної статистики отримали 1107 осіб. У 1993 р. К. К. Васильєв перейшов викладати на лікувальний факультет, хоч і раніше залучався до роботи зі студентами.

У 1994 р. К. К. Васильєв захистив докторську дисертацію і того ж року переїхав до Сум, де організував кафедру соціальної гігієни, організації охорони здоров'я та загальної гігієни на медичному факультеті місцевого університету. У 1996 р. йому було присвоєно вчене звання професора. Окремих, присвячених лише історико-медичним проблемам наукових форумів в Україні в ту епоху не проводилося. У зв'язку із цим проф. Васильєв взяв на себе функцію об'єднання істориків медицини республіки, організуючи періодичні конференції з історії медицини на базі Сумського державного університету. Ці конференції мали характер міжнародних. Проф. К. К. Васильєв провів три міжнародні історико-медичні конференції – у 2002, 2005, 2007 роках. Після 15-річної роботи в Сумському державному університеті проф. Васильєв повертається до Одеси, де з 2010 р. в Альма-матер завідував кафедрою соціальної медицини, а з 2012 р. працює професором цієї кафедри.

К. К. Васильєв – автор понад 900 опублікованих праць, зокрема восьми монографій. Його перші наукові роботи присвячені переважно історії мікробіології, епідеміології, гігієни та інфектології. У цих роботах з'ясовано витoki низки великих проблем сучасної вітчизняної епідеміології та мікробіології (специфічна профілактика, вивчення чуми, холери, вдосконалення організації санітарно-епідеміологічної служби та ін.). Закономірно, що ці дослідження стали основою його кандидатської дисертації.

Уже під час роботи над кандидатською дисертацією у К. К. Васильєва сформувався інтерес до історії медицини та охорони здоров'я Одеси. Більшість його публікацій присвячена саме цій темі. Він першим розпочав комплексне вивчення розвитку медицини в місті з перших років його заснування – усієї сукупності наукових, навчальних і практичних медичних закладів, формальних і неформальних об'єднань (медичних товариств, наукових шкіл), розглядаючи їх як елементи однієї системи – Одеського науково-медичного центру. Такий підхід дає можливість говорити про новий напрям в історико-медичних дослідженнях – вивчення формування та розвитку системи охорони здоров'я на регіональному рівні. Ці дослідження підсумовані в докторській дисертації К. К. Васильєва.

У 1990-х роках проф. Васильєв почав розробляти новий напрям – історія українського медичного зарубіжжя (1920–1930-ті рр.), а роки, проведені в Сумах, сформували ще один напрям його досліджень – вивчення історії медицини та охорони здоров'я Сумщини.

Результати наукової діяльності проф. Васильєва були представлені їм на ряді наукових форумів. Серед них відзначимо міжнародні конгреси з історії медицини: 38-й (Стамбул, 2002), 40-й (Будапешт, 2006), 44-й (Тбілісі, 2014), 45-й (Буенос-Айрес, 2016), 46-й (Лісабон, 2012), 47-й (Рига, 2021), 48-й (Ясси, 2022), 49-й (Салерно, 2024), міжнародні конгреси з історії науки: 22-й (Пекін, 2005), 25-й (Ріо-де-Жанейро, 2017) та 26-й (Прага, 2021). Він традиційно протягом багатьох років – з 1975 р. – підтримує наукові зв'язки з балтійськими республіками, беручи участь у місцевих міжнародних конференціях; тільки в останнє десятиліття він брав участь у роботі 27-ї (Рига, 2015), 28-ї (Тарту, 2017), 29-ї (Вільнюс, 2019) 30-ї (Оулу, 2022) та 31-ї (Тарту, 2024) конференцій, які провела Baltic Association of the History and Philosophy of Science.

Своє 75-річчя Костянтин Костянтинович Васильєв зустрічає у розквіті творчих сил. Бажаємо йому довгого життя та нових успіхів у науковій роботі.

*Редакційна колегія журналу
«Вісник соціальної гігієни та організації
охорони здоров'я України», друзі та колеги.*